

ONDERWEG

Kerkblad van de Protestantse Gemeente Elst (Gld.)

40e jaargang nr. 8 • oktober 2019

MEDITATIE

Geluk

In de lente van 1972 bestijgt Gerard Cox de hitlijsten met het lied: 'Toen was geluk heel gewoon'. Sindsdien behoort de tekst tot ons collectieve geheugen. Het bezingt de ongecompliceerde wereld van een herrijzend Nederland na de oorlog. Een tijd vol geluk. De tijd dat de zaterdagavond werd doorgebracht met een partijtje ganzenbord; kinderen op de stoep knikkerden en ranja met een rietje de nationale drank was. Een overzichtelijke samenleving zonder mobiel, iPad, tweets en een continue stroom aan mails. 'Toen was geluk nog heel gewoon'.

Het lied bezingt het verlangen naar geluk, naar een tijd dat het schijnbaar zo voorhanden was. Een periode dat geluk gewoon op straat te vinden was. Voor niets. Geluk als gevoel dat je zo uit de lucht kon plukken. Een wereld waar je als mens kon leven in een roze wolk.

Die tijd heeft natuurlijk nooit bestaan. De periode na de oorlog was er namelijk één van armoede, van alles op de bon. Het was een tijd waarin mensen de trauma's van de oorlog moesten verwerken en de Koude Oorlog de wereld in zijn greep kreeg. Feitelijk helemaal geen tijd waarin 'geluk heel gewoon was'. Het lied bezingt dan ook niet de werkelijkheid, maar een diep verlangen naar veiligheid.

In dit lied herkennen we de zoektocht van de mens naar geluk. In ieder mens is een pelgrim op weg naar de stad van geluk te ontdekken. Zo beschrijft de evangelist Mattheüs in hoofdstuk 19 over een ontmoeting tussen Jezus en een onbekende jonge man. We weten niet wie hij is. Ons is geen naam achtergelaten, geen beroep. Een anonieme jongeman. Misschien ook wel zo handig. Kunnen we ons allemaal in hem herkennen. De onbekende jongeman is vol van één thema. Eén kwestie houdt hem dag en nacht bezig. In zijn hoofd zeurt voortdurend de vraag: 'Meester wat voor goeds moet ik doen om het eeuwige leven te verwerven?' Zijn ziel is onrustig

totdat het een antwoord vindt op deze vraag. 'Eeuwig leven' is bijbels gezien een goed leven, een gelukkig leven, liefst een lang leven. Misschien dat dit leven zich uitstrekt over de grens van de dood heen, maar het gaat allereerst om het bestaan hier en nu. Je kunt de vraag van de jongeman heel goed vertalen met: 'wat moet ik doen om gelukkig te worden?' De oervraag van de mens.

Het antwoord van Jezus is simpel. 'Verkoop je bezit'. Maak je los van wat je vasthoudt. Maak je vrij wat je belemmert mij te volgen. Helaas, de jongeman is hiertoe niet in staat. Zijn bezit wil hij niet verlaten. Hij kan zich niet losmaken van het materiële en zich richten op het spirituele. Dat is het kantelpunt. Het woord bezit is in de grondtekst synoniem met heersen en beheersen. De jongeman wordt beheerst door zijn rijkdom. Hij is rijk, hij heeft veel bezit. Zijn rijkdom houdt hem vast, houdt hem in de greep. Voor de toegang naar het leven moet je kunnen loslaten. 'Wat moet ik doen om gelukkig te worden?' Het antwoord van deze rabbi is heel simpel: 'maak je vrij van dat wat je beheerst.'

Werk kan ons bestaan totaal beheersen. Zonder baan natuurlijk geen leven, geen bestaan. Toch mag je jezelf de vraag stellen of werk niet heel je bestaan is gaan beheersen. Hoe veel tijd besteed ik aan mijn werk? Is er wel ruimte voor andere zaken die me gelukkig kunnen maken. Je moet mensen de kost geven die tijdens de vakantie nog even alle mails checken. Hoe vrij ben je werkelijk van je werk?

Ik schrik van een artikel in de meest 'betrouwbare krant' van Nederland over de ongekende toename van psychische klachten bij zorgpersoneel (16 september). De werkdruk in de zorg is zo hoog dat medewerkers steeds vaker psychische hulp nodig hebben om het vol te houden. Hun werk, hun baan beheerst steeds meer hun leven. Ook in hun vrije tijd laat het ze niet meer los. Hoe kan het toch dat we in een welvarend land leven waar iedereen zorg heel belangrijk vindt en er ondertussen al jaren zwaar op is bezuinigd. Zo zelfs dat het bijna niet meer mogelijk is om er zonder stress in te gaan werken? Hoe blijf je dan gelukkig? Een spannende klus.

Amandelbloesem, Vincent van Gogh

Iemand die weinig geluk in zijn leven heeft gekend was Vincent van Gogh. Een paar maal ziet hij licht in de duisternis van zijn depressies. Wanneer hij hoort dat zijn broer een zoon heeft gekregen en die naar hem vernoemd, is hij voor even gelukkig. Hij verbeeldt zijn geluk door het schilderen van een tak vol amandelbloesem. Teken van nieuw leven, toekomst, geluk. In een brief aan zijn broer schrijft hij:
'Ik ben dadelijk begonnen een schilderij voor hem te maken... Grote takken witte amandelbloesem tegen een blauwe lucht... Deze laatste dagen hadden wij hier nogal triest weer, maar vandaag was het een ware lentedag, en de velden jong koren met lila heuvels in 't verschiep zo mooi, en de amandelbomen beginnen overal te bloeien.'

Voor een moment vol geluk. Aan ons de vraag of wij ons ook open kunnen stellen voor geluk. Of laten we ons leven beheersen door bezit, door stress. Het is aan ons. Laat het los. En de bloesem van het leven zal zich openen.

Jeroen Jeroense

KERKDIENTEN

Zondag 6 oktober

- 10.00 uur KERK Ds. D.J.A. Sniijders
organist: J. Jansma
- 10.15 uur TERTZIO Pastor J. Rademakers
organist: P. de Leeuwewerk
- 12.00 uur KERK orgelconcert
- 19.00 uur KERK Ds. D.J.A. Sniijders
ademviering
organist: D. Luijmes

Zondag 13 oktober

- 10.00 uur KERK Ds. D.J.A. Sniijders
organist: J. Jansma

Zondag 20 oktober

- 10.00 uur KERK Ds. D.J.A. Sniijders
maaltijd van de Heer
organist: D. Luijmes
- 10.15 uur TERTZIO Ds. T. Nielen
maaltijd van de Heer
organist: D. Jonkers

Zondag 27 oktober

- 10.00 uur KERK Ds. P.J.G. Jeroense
12+ groep m.m.v. ZWO
organist: IJ. ter Haar
- 20.00 uur KOOR KERK m.m.v. kinderkoor What's Up
Ds. P.J.G. Jeroense
Spiritueel café

Zondag 3 november

- Dankdag voor gewas en arbeid
- 10.00 uur KERK Ds. P.J.G. Jeroense
organist: D. Luijmes
- 10.15 uur TERTZIO Ds. A. Jensma
organist: P. de Leeuwewerk
- 12.00 uur KERK orgelconcert
- 19.00 uur KERK Ds. T. Nielen, ademvering
organist: D. Luijmes

Bijbelleesrooster oktober 2019

- 6 oktober* 1 Samuel 25: 1-19
- 13 oktober* 1 Samuel 28:15-25
- 20 oktober* Lucas 18:1-8
- 27 oktober* 2 Samuel 3:28-39

TOELICHTING DIENSTEN

6 oktober, nieuw kinderlied

In de kinderkerk is afgesproken om van tijd tot tijd een nieuw kinderlied te leren. Dat wordt dan geoefend in de kinderkerk en op een zondag gezongen, zodat het opgenomen kan worden in het repertoire. Op zondagmorgen 6 oktober zingen we 'Maak een vrolijk geluid voor de Heer'. Het is niet echt nieuw. We hebben het ook al in enkele overstapvieringen gezongen. Nu voor het eerst in een reguliere kerkdienst en natuurlijk zullen we een vrolijk geluid maken.

ds. Dick Snijders

6 oktober, Ademviering met dans

Een ademviering - inademen, opademen, uitademen - op adem komen. Rust vinden, bezinning, inspiratie. Naast de stilte die twaalf minuten duurt, zal in deze viering dans een plaats krijgen. In de viering wordt bewogen rond het thema 'Grenzeloos', letterlijk bewogen in de dans door Pauline de Does, figuurlijk in de lezing en de liederen. Al denkend kom je op gedachten als grenzen overgaan, grenzen oprekken, ruimte creëren, mogelijkheden scheppen. Het begint om 19.00 uur in de Grote Kerk.

ds. Dick Snijders

Spiritueel café

Zondag 27 oktober: Marianne van Praag, 'Joodse Mystiek'

Plaats: Koor Grote Kerk

Tijd: 19.30-20.00: inloop koffie/thee
20.00-21.30 uur: lezing/discussie
21.30: nazit

Het spiritueel café organiseert ook dit jaar weer drie bijzondere bijeenkomsten. De avonden waarin we het grensgebied tussen religie en cultuur willen opzoeken mogen zich op een gestaag groeiende belangstelling verheugen. Het spiritueel café wil een ontmoetingsplek zijn, waarin verschillende vormen van geloof, beleving en spiritualiteit een plaats mogen krijgen.

Marianne van Praag is rabbijn van de Liberaal Joodse Gemeente in Den Haag. Van Praag (1956) was een van de eerste vrouwelijke liberaal joodse rabbijnen in Nederland met een rabbinale bevoegdheid, die zij elf jaar geleden kreeg. Als rabbijn doet Marianne van Praag feitelijk hetzelfde

als een dominee of een pastoor: voorgaan in diensten, lesgeven, ziekenbezoeken. 'Ik ben betrokken bij de levenscyclus van de mens, vat ze haar werk samen. 'In goede tijden, zoals een bar of bat mitswa (het vieren van respectievelijk de dertiende verjaardag van een Joodse jongen en een Joods meisje), maar ook wanneer mensen ziek zijn of komen te overlijden'.

Als rabbijn fungeert ze als doorgeefluik van het Jodendom, vertelt ze. In haar werk benadrukt Marianne het belang van respect en empathie. 'De joodse mystiek helpt daarbij. Joodse mystiek is een manier om de Tora en de wereld te begrijpen.

De kern van het leven, alle levensvragen, worden beantwoord in de Tora. Je moet die verhalen leren lezen; de Bijbel is geen geschiedenisboek, maar een blauwdruk van het leven. Wat wordt er bedoeld? Daar gaat het om in de joodse mystiek.'

Jeroen Jeroense

17 november, doopviering

De eerstkomende doopviering is op zondag 17 november. Je kunt je daarvoor bij mij aanmelden (zie adresgegevens achterin).

De voorbereidingsavond is op maandag 11 november om 20.00-21.30 uur in De Ruimte.

ds. Dick Snijders

'Maaltijd van de Heer', nieuwe stijl

In de Maaltijd van de Heer delen we aan elkaar brood en wijn in Naam van de Messias. Al sinds haar prille bestaan vormt dit ritueel een belangrijke hoeksteen voor de kerk. Vooraf aan het gedenken van Jezus' sterven en opstanding deelden de eerste christenen een voedzame maaltijd. Samen eten, samen gedenken vormden het hart van de gemeente. Het delen van brood en wijn zijn al eeuwen onlosmakelijk verbonden met de kerk. Een belangrijk sacrament dus. Het behoort

populair gezegd: 'tot de basics van het gemeentete-zijn'.

Toch vinden vandaag de dag veel gemeenteleden het maar een lastig ritueel. Mensen blijven thuis wanneer de Maaltijd van de Heer wordt gevierd. Waarom? Omdat ze het theologisch maar slecht kunnen duiden. Moet je zonder zonden zijn als je het viert? Stierf Jezus nu echt als offer voor mij? Moeilijke vragen. Ook vinden mensen het plat gezegd ook te veel gedoe. Brood doorgeven, drinken uit een beker. 'Ik ben bang dat ik de beker uit mijn handen laat vallen. Dus ik blijf thuis als het avondmaal is', zei iemand eens tegen me. Misschien vieren we het ook te weinig en raken we er daarom niet aan gewend. Blijft het te ongewoon.

Een kleine twee jaar geleden hebben we met een groep gemeenteleden en diakenen de liturgie opnieuw doordacht en vormgegeven. Sinds die tijd kan ik het als predikant veel beter beleven en ervaren. De vernieuwde liturgie brengt me dicht bij het mysterie; de kern van het ritueel. Dit hoor ik ook terug van gemeenteleden. Er zit meer dynamiek en beleving in.

En voor diegenen die bang zijn om de beker te laten vallen, ze zitten niet tot de rand toe vol. Juist de bekere die voor mensen bestemd zijn die in de kring zitten zijn slechts voor de helft gevuld.

Daardoor zijn ze niet zo zwaar. Desondanks ervaren sommige gemeenteleden nog steeds een drempel om aan te schuiven aan de tafel. Want wat vieren we nu eigenlijk? Het is niet zo simpel om onder woorden te brengen wat we vieren wanneer we brood breken en wijn schenken.

Een belangrijk element uit het vieren van de 'maaltijd van de Heer' is het verzoenen met jezelf, de ander en de Eeuwige. Verzoen je met wie je bent. Dat is één van de belangrijkste opdrachten in ons leven. In de spiegel kijken en durven zeggen: 'het is goed dat ik er ben'. Dit durft niet iedereen zo maar hardop te zeggen. Toch is het juist dit, wat in het vieren van de maaltijd wordt benadrukt. De heilige Benedictus start zijn kloosterregel met op te merken dat ieder mens verlangt te leven. *'We willen goede dagen zien'*, zo schrijft hij. Om te leven, goede dagen te creëren is het belangrijk ons met onszelf te verzoenen. Dit beleven in het sacrament van het delen van brood en wijn is helend en heilzaam.

Wellicht dat ik met dit stukje nog eens een paar mensen over de drempel kan helpen om het gebaar van verzoening te ervaren en te proeven.
Ds. Jeroen Jeroense

Voor al uw vragen over
vrijwillige thuishulp en mantelzorg
Telefonisch spreekuur:
maandag t/m vrijdag 9.00-11.00 uur.
TEL. 0481 - 350050
E-mail: info@mantelzorgoverbetuwe.nl

AGENDA ACTIVITEITEN EN BIJEEENKOMSTEN OKTOBER 2019

elke werkdag

9.00 uur
De Ruimte

Morgengebed

info: Dick Sniijders

elke maandagavond

18.30-20.00 uur
De Ruimte

Kring Hebreuws

info: Nel Pieper

elke woensdagmorgen

9.30-12.00 uur
De Ruimte

Crea(t)uur

info: Mien Floors

elke donderdagavond

18.00-19.30 uur
De Ruimte

Eten en ontmoeten

info: Dick Sniijders

19.45-22.00 uur
Onder de Toren

Sint Maartenskerkkoor

info: Marien van Wier

elke vrijdagmorgen

10.00-11.00 uur
De Ruimte

De Stamtafel actueel

info: Jeroen Jeroense

dinsdag 1 oktober

14.00-16.00 uur
Parochie Centrum Bommel

**Rafaëlgroep,
rouwverwerking**

info: Janine Kallen

20.00-22.00 uur
De Ruimte

Alle dagen circulair

info: Bert Wolters

vrijdag 4 oktober

13.00 uur
De Ruimte

Ruimtewandeling

info: Jeroen Jeroense

maandag 7 oktober

20.00-21.30 uur
De Ruimte

**Het evangelie
volgens Marcus**

info: Dick Sniijders

woensdag 9 oktober

20.00-22.00 uur
De Ruimte

Theologisch café

info: Jeroen Jeroense

maandag 14 oktober

14.30-16.00 uur
De Ruimte

Spelletjesmiddag

info: Djoke Schotman

15.00-16.30 uur
De Ruimte

Gelukkig ouder worden

info: Jeroen Jeroense

20.15-21.15 uur
De Ruimte daarna Kerk

Christelijke meditatie

info: Dick Sniijders

woensdag 16 oktober

18.30-19.30 uur
20.00 uur
De Ruimte

Filmavond

maaltijd
film
info: Jeroen Jeroense

donderdag 17 oktober

12.00-13.00 uur
De Ruimte

Zinnige lunch

info: Jeroen Jeroense

maandag 21 oktober

19.00-21.00 uur
Parochie Centrum Bommel

**Rafaëlgroep,
rouwverwerking**

info: Janine Kallen

dinsdag 22 oktober

14.00-16.00 uur
Parochie Centrum Bommel

**Rafaëlgroep,
rouwverwerking**

info: Janine Kallen

maandag 28 oktober

14.30-16.00 uur
De Ruimte

Spelletjesmiddag

info: Djoke Schotman

14.00-16.00 uur
De Hoeksteen

**Vrouw in Kerk en
samenleving**

info: Janine Kallen

20.00-22.00 uur
De Ruimte

Filosofiekring

info: Henk Minnema

20.15-21.15 uur
De Ruimte daarna Kerk

Christelijke meditatie

info: Dick Sniijders

*Voor een toelichting van de activiteiten kunt u de
website raadplegen www.pg-elst.nl of het boekje
*Leren en Inspireren 2019-2020**

TOELICHTING AGENDA ACTIVITEITEN EN BIJeenKOMSTEN OKTOBER 2019

Marcuskring

Op 7 oktober is er de kans om het Marcus-evangelie te bespreken met elkaar. We zijn toe aan Marcus 7. Intrigerend en veelzeggend. Nieuw instromen is geen bezwaar. Het helpt wel als je de tekst van tevoren thuis leest. We gebruiken de Nieuwe Bijbelvertaling. De kring begint om 20.00 uur en vindt plaats in De Ruimte.

ds. Dick Snijders

Theologisch café 'Hebzucht'

Woensdag 12 oktober

Plaats: Stamtafel 'De Ruimte'

Tijd: 20.00-22.00 uur

In september is tijdens een boeiende en inspirerende avond de aftrap gegeven voor een nieuw seizoen van het 'Theologisch café'. In dit café wordt in informele setting gesproken over theologische vragen. Juist het gesprek staat centraal. Het samen delen van ervaringen en ideeën brengt verheldering. Voor iedere avond wordt een thema gekozen.

Over dit thema wordt een 'praatstuk' geschreven dat vooraf op de website wordt gezet. Het is niet noodzakelijk om deze tekst te lezen om aan het café deel te nemen. De afgelopen jaren is er aan de stamtafel een vrolijke oecumenische mix ontstaan van bezoekers aan het café. Inspirerend om met respect elkaars geloofsvragen te delen. Tijdens de pauze wordt er een heus kloosterbier geschonken.

Dit seizoen duiken we in de 'zeven hoofdzonden'. Een prikkelend en uitdagend onderwerp, want wat betekenen ze voor ons vandaag de dag? De lijst van zeven hoofdzonden is als lijst in de 6e eeuw opgesteld door paus Gregorius I die vraagt om een doordenking naar het heden.

Neem bijvoorbeeld 'Hoogmoed'. Je kunt dit vertalen naar het verlangen om neer te kijken op alle anderen, of anders gezegd: de weigering om de aanwezigheid, gelijkheid of zelfs superioriteit te herkennen en te erkennen van welk ander wezen dan ook. Aan de gasten aan de stamtafel de uitdaging om ze in een 'hedendaags jasje te steken'. Deze avond duiken we in de zonde van de 'Hebzucht'. Altijd al een boeiend onderwerp voor mensen die leven in een van de rijkste landen van de wereld. Of ben je dan toch niet hebzuchtig? Het is maar een vraag.

Victor Bulthuis, Vincent Vulto, Dick Kruyt, Jeroen Jeroense

Christelijke meditatie

Gedachten gaan alle kanten uit. Dat kan verwarrend zijn. In de meditatie concentreren we ons op iets kleins: de adem of een enkel woord. Mediteren is bidden zonder woorden. Openstaan voor wat tot ons komt. Openstaan voor de Geest van God. De Geest van God die van buiten ons komt en die in ons leeft.

We verzamelen tussen 20.15 en 20.30 uur in De Ruimte, drinken daar een kopje thee of koffie en gaan om 20.30 uur naar de Grote Kerk om in het koor van de kerk te mediteren. De kachel is uit, er brandt innerlijk vuur, maar het kan toch goed zijn om warme sokken of een deken mee te nemen. Data: 14 en 28 oktober.

ds. Dick Snijders

Eten en ontmoeten

Eten wat de pot schaft. Altijd lekker en gezellig. Ruimte genoeg om aan te schuiven. Iedereen wil eten met vrienden. Nu kan het er zomaar van komen! Elke donderdag om 18.00 in De Ruimte. Je bord staat klaar. Laat wel voor 12.00 uur op de woensdag voor de donderdag dat je mee wilt eten bij het kerkelijk bureau even weten dat je komt. Na afloop gaat er een mandje rond voor een vrijwillige bijdrage.

Nogmaals: Wie wil koken?

Culinaire vaardigheden ontwikkelen? Leren koken voor een groep? Dat kan! De groep die kookt voor Eten en Ontmoeten kan aanvulling gebruiken. Gemiddeld drie keer per half jaar bent u aan de beurt. U kunt zich bij mij aanmelden.
ds. Dick Snijders

Over Grenzen Week 4 t/m 10 november

In Leren en Inspireren 2019-2020 en de vorige Onderweg staat het nodige over deze week. Het doel is het verlagen van drempels voor gemeenteleden van Protestantse Gemeente Elst om contacten te zoeken en te onderhouden met vluchtelingen en ontheemden binnen de kerkelijke gemeente en de lokale gemeenschap. Het motto is: **Wie is gevlucht heeft een naam en een gezicht.**

Vanuit de Protestantse Gemeente Elst worden zes bijeenkomsten van verschillende signatuur georganiseerd. De zes bijeenkomsten zijn te verdelen in drie groepen:

A. Twee besloten bijeenkomsten: **Speeddaten en Tafels van Hoop.** Op maandag 4 en dinsdag 5 november ontvangen we vluchtelingen en ontheemden in een veilige omgeving. We maken kennis, delen ervaringen en eten samen.

B. Twee informatieve bijeenkomsten:

Winteravondgast en Filmavond. Op woensdag 6 november is Dieuwerke Luiten onze wintergast. Vanuit haar werk bij Stichting Vluchteling kijkt ze naar ontheemden en mensen op de vlucht. Ze deelt met ons ook de dilemma's die ze regelmatig ontmoet. Op donderdag 7 november draait Caphernaum, een intrigerende film over een jongetje dat zich staande moet houden in een wereld waarin hij zich ongewenst voelt.

C. Twee Vieringen: **Kleurrijk Dansen en**

Kerkdienst. Op vrijdag 8 november vieren we feest: door samen naar dansen te kijken, spellen te doen, naar elkaars muziek te luisteren en samen interculturele hapjes te maken, worden grenzen overbrugd en verbindingen gelegd. De taalbarrière valt weg en contacten leggen is makkelijker dan je misschien denkt. Op zondag 10 november sluiten we de Over Grenzen Week af: met zo mogelijk alle betrokkenen bidden en danken voor het in vrijheid samen mogen beleven van deze week. Muziek, zingen en woorden geven uiting aan het thema **Wie is gevlucht heeft een naam en een gezicht.**

Op diverse manieren blijven we u op de hoogte houden van de blokken B en C. Hiervoor nodigen we u -en met u vele anderen uit Elst en omgeving- van harte uit. In de volgende Onderweg staan de laatste details vermeld. Houd tussentijds de Blickvanger in de gaten. Informatie bij ds. Jeroen Jeroense of Jan Luiten

UIT DE GEMEENTE

OMZIEN NAAR ELKAAR

Wilt u bezoek, heeft u behoefte aan een gesprek of aandacht? Of heeft u misschien hulp nodig? Onze predikanten helpen u graag verder.

Ds. Dick Snijders, 06 - 19920341,
dick-snijders@pg-elst.nl

Ds. Jeroen Jeroense, 06 - 50237946,
jeroen-jeroense@pg-elst.nl

SAMEN DELEN

Heeft u iets bijzonders meegemaakt dat u wilt delen met andere gemeenteleden? Stuur een berichtje naar onderweg@pg-elst.nl of breng het even langs bij het kerkelijk bureau.

LIEF- EN LEEDBRIEF

Voor u als gemeentelid bestaat ook de mogelijkheid zich op te geven voor de Lief- en Leedbrief.

De Lief- en Leedbrief verschijnt als aangemelde gemeenteleden lief of leed willen delen met de gemeente en een bericht insturen over bijvoorbeeld een geboorte, huwelijk, ziekte of overlijden in de familie.

U kunt zich opgeven als gemeentelid om ook de Lief- en Leedbrief te ontvangen via het adres liefenleedbrief@pg-elst.nl

Wilt u in de mail uw naam, adres en telefoonnummer vermelden?

Geboren: Rein Arjan Obbema

*Een groot wonder
een zoon, zo lief en klein.
Maakt dat wij voortaan
met z'n vieren zijn.*

Met deze woorden gaven Gijsbert en Lydia Obbema-Donkersloot kennis van de geboorte van hun zoon Rein Arjan. Rein is geboren op 21 juli 2019. Hannah is zijn trotse zus van al vier jaar.

Geboren: Jessey Burgers

Op 21 augustus is Jessey Burgers geboren. De trotse ouders zijn Rick en Elianne Burgers. We wensen hen en Jessey een hele fijne tijd samen en een mooie toekomst. Op het geboortekaartje staat de volgende tekst:

*'Als ik jou zie zo mooi, klein en teer
kan ik slechts fluisteren, Dank U Heer!'*

Wie Jessey en zijn ouders wil bezoeken, graag, maar even bellen! Of stuur een kaartje.

Jeroen Jeroense

Bedankt

In afwachting van een heupoperatie krijg ik heel veel steun van de gemeente. Heel veel kaartjes, telefoontjes en boeketten bloemen, daarvoor wil ik iedereen bedanken. Ik ben heel blij met alle steun. Bedankt!

Joke Roseboom

Bedankt voor de bloemengroet

Wat een verrassing! Op zondag 8 september waren de bloemen voor mij bestemd! De reden was een feestelijke. Nadat het CDA mij heeft voorgedragen als wethouder, heeft op 3 september de Gemeenteraad van de Gemeente Overbetuwe mij benoemd tot wethouder. Ik vind het een eer dat ik deze rol mag vervullen en zo van betekenis kan zijn voor de inwoners van Overbetuwe. De steun die ik ervaar van de leden van onze kerk doet mij goed. Mocht u meer willen weten over wat een wethouder zoal doet, of heeft u tips of vragen over het beleid van de gemeente? Aarzel niet om me aan te schieten of contact met me op te nemen.

Brigitte Faber-de Lange

Onze jarigen van 90 jaar en ouder

Op 5 oktober hoopt mevrouw G.A. Hermsen - Koenders, 90 jaar te worden.

Op 17 oktober hoopt de heer S. Hermsen, 92 jaar te worden.

Op 28 oktober hoopt de heer N. Verdoorn, 92 jaar te worden.

Het redactieteam van Onderweg feliciteert hen van harte met deze feestelijke dag. Natuurlijk kunnen gemeenteleden een kaartje sturen. Onze ouderen stellen dat zeer op prijs.

KERKENRAAD

Vanuit de Kerkenraad

De zomervakantie is voorbij en ook voor de kerkenraad is het nieuwe seizoen weer begonnen. Uitgerust, vol goede zin en nieuwe energie zijn zowel de kleine als de grote kerkenraad in september bij elkaar geweest. Over de meeste zaken waarover met elkaar is gesproken vindt u elders in deze Onderweg aparte artikelen. Zoals de voortgang van het project Werk aan de Grote Kerk. In oktober wordt aan dit thema een aparte vergadering van de grote kerkenraad gewijd zodat wij daarna met u als gemeente in gesprek kunnen gaan over de voortgang van dit project.

Een belangrijk onderwerp tijdens onze vergadering is hoe we als gemeente om kunnen gaan met nieuwe ingekomen gemeenteleden en gasten zodat ook zij zich zo spoedig mogelijk geheel thuis voelen in onze gemeente. De titel Kerkambassadeur is geboren en via het College van Predikanten en Ouderlingen krijgt u als gemeente hierover uitgebreide informatie onder andere via Onderweg.

De kerkenraad is verheugd dat in januari 2020 de functie van scriba niet als vacature open blijft staan. Mevrouw Wilmy Verschoor-Pouwels is unaniem verkozen tot ouderling-scriba. Indien geen wettige bezwaren worden ingediend wordt Wilmy bevestigd als ouderling in de bevestigingsdienst op 12 januari 2020. Andere vacatures, waaronder 2 jeugdouderlingen,

1 ouderling, 1 kerkrentmeester en enkele vacatures buiten de kerkenraad hopen wij ook zo spoedig mogelijk te kunnen vervullen. Wij zien uw reactie met grote belangstelling tegemoet. Als kerkenraad kijken wij samen met u terug op de vele mooie, bijzondere maar vooral inspirerende vieringen en gebeurtenissen in de gemeente gedurende de afgelopen zomerperiode. Hier vanuit kunnen we met elkaar een mooi nieuw seizoen ingaan.
Een hartelijke groet,
Jaco Schoenmaker, scriba kerkenraad@pgelst.nl

KERKRENTMEESTERS

Bijdrage kerkblad Onderweg

De kosten voor De Onderweg zijn gestegen. Daarom is besloten om de bijdrage met € 2,50 per jaar te verhogen. Het nieuwe bedrag vindt u op de acceptgiro bij deze Onderweg.

*Namens de kerkrentmeester
Robert Eenhoorn*

WERK AAN DE GROTE KERK

Na de zomer van 2035....

Ziet alles er dan in en rond de Grote Kerk heel anders uit dan vandaag? Dat is de vraag waar we als commissies mee bezig zijn. Met de Werkgroep Kerk hebben we gewerkt aan een inspirerend verhaal over een zondag in de Grote Kerk rond het jaar 2035. Wat gebeurt er dan op zo'n zondag? Hoe zien de vieringen er dan uit? Wat gebeurt er op de andere dagen? Welke rol speelt het kerkgebouw in de samenleving van Elst?

Als ik dit allemaal opschrijf, denk ik: dat is best veel bij elkaar. Toch vertelt het verhaal iets over al deze dingen. U krijgt het nog te zien, maar nu houden we u nog even in spanning. Wees gerust: het is niet allemaal dichtgetimmerd, er is ruimte. Dat is en blijft natuurlijk een kenmerk van de Protestantse Gemeente van Elst.

Dat nadenken over een zondag in de toekomst geeft ons een beetje houvast om het kerkgebouw toekomstbestendig te maken. Met het verhaal in de hand maken we namelijk een soort Programma van Eisen. Dit Programma van Eisen vertaalt de beelden en activiteiten uit het verhaal naar ruimten. Nog niet zozeer naar concrete ruimten in het kerkgebouw, maar wel in algemene zin. Wat voor soort ruimte, hoe groot? Hoe is de ruimte voor

de vieringen ingedeeld? Naast deze kwantitatieve dingen ook meer kwalitatieve dingen als hoe gaan we om met historie en monumentaliteit? Hoe is het klimaat? U kunt zich voorstellen dat iedere vraag weer een aantal andere vragen oproept...

Ondertussen zijn we met de Werkgroep Gebouw bezig om het huidige kerkgebouw te onderzoeken. We doen dat echt van top tot teen: van stookruimte diep onder de consistorie tot de gewelven ver boven de kerkzaal. Van alle ruimte(n) schrijven we voor- en nadelen en kansen en belemmeringen op. Welke ingrepen zijn er nodig om een ruimte geschikt te maken voor toekomstig gebruik? Zo krijgen we een mooi compleet overzicht van de (on)mogelijkheden van het gebouw in algemene zin. Overigens kunnen we u zo'n 'excursie door uw eigen kerkgebouw' aanraden!

Voor ons breekt nu ook een spannende fase aan. Het verhaal en het Programma van Eisen van de Werkgroep Kerk en de bevindingen van de Werkgroep Gebouw gaan we met de Werkgroep Gebouw naast elkaar leggen. Past dat of juist niet? Hoe kunnen de gebruikswensen worden ingepast? Welke ingrepen zijn nodig om het kerkgebouw geschikt te maken voor de toekomst? Deze maand gaan we in gesprek met de kerkenraad. Ik verwacht dat we in eerste instantie met een aantal opties zullen komen om de verschillende voor- en nadelen te bespreken. Vervolgens kunnen we dan de meest realistische opties nader uitwerken en met u bespreken. Van besluitvorming is uiteraard nog helemaal geen sprake: tot nu toe zijn het flarden van gedachten aan het papier toevertrouwd...

Alwin Kaashoek

CPO COLLEGE VAN PREDIKANTEN EN OUDERLINGEN

Kerkambassadeurs

Het begrip kerkambassadeur is nog onbekend binnen de Protestantse Gemeente Elst. Maar dat gaat snel veranderen. Sinds mei heeft een werkgroep het welkom en bezoekwerk bij nieuw-ingekomenen onder de loep genomen. De bedoeling was het beleid hierin te evalueren en voorstellen te doen tot aanpassing en verbetering. Binnen de kerkenraad is het voorstel voor

het toekomstig beleid besproken en goed gekeurd. Het gaat om de volgende elementen.

Ten eerste wordt de afhandeling van attestaties (overschrijvingen van verhuizers) in eerste instantie zonder bezoek aan huis gedaan. Een informatiepakket met retourenveloppe voor gegevens wordt verstuurd naar het nieuwe adres. Op basis van de reactie komt een vervolg; bij voorbeeld een uitnodiging voor een dienst of een activiteit. Ook kan gewenst bezoek worden aangegeven. Dan komt het bezoek van de kerk op afspraak en is dus zeer welkom.

Ten tweede gaan kerkambassadeurs wekelijks als een vraagbaak optreden voor gasten van buiten. Met regelmaat bemerken we nieuwe gezichten; vaak mensen van geloofsgemeenschappen in de omgeving die op zoek zijn naar een kerk die bij hen past. Maar alleen een kerkdienst met een preek is niet genoeg. Voor een goed beeld is meer informatie nodig en beschikbaar. Een kerkambassadeur staat binnenkort herkenbaar –met de naam op De Blikvanger- in de torenhal en nodigt deze gasten uit op de koffie of thee in De Ruimte. Hier is gelegenheid om in gesprek te raken, informatie te geven over onze lokale kerk en vragen te beantwoorden. Bij mooi weer uiteraard in de tuin. We geloven in onze kerk – zowel letterlijk als figuurlijk- en willen dat graag delen met belangstellenden. Daarnaast kan de gast indien gewenst voorzien worden van de nodige schriftelijke informatie. En gelijk Vriend van De Ruimte worden natuurlijk!

Ten derde worden jaarlijks weer twee informatiemomenten georganiseerd voor de nieuw-ingekomenen uit de groepen hierboven. Kennismaken met elkaar en met de gemeente: een gastvrije gemeente probeert mensen te binden; ook aan elkaar.

De laatste praktische details moeten nog worden uitgewerkt. De werkgroep is inmiddels op zoek naar minimaal 8 kerkleden die deze taak op zich willen nemen. De bedoeling is volgens een te maken rooster te gaan werken. Vooraf wordt de groep nieuwe kerkambassadeurs uitgebreid geïnformeerd zodat er een standaard werkwijze ontstaat. Voor alle duidelijkheid: kerkambassadeur is geen ambt, het is een -denk ik- leuke

overzichtelijke taak. Het valt formeel onder het CPO. In de komende Onderweg komt er nog enige informatie bij. Maar vermoedelijk heeft u dan al de eerste kerkambassadeurs meegemaakt. Voor vragen of opmerkingen hierover kunt u altijd bij ondergetekende terecht.

Jan Luiten, voorzitter

DIACONIE

Kroon op de schepping (?)

In het scheppingsverhaal wordt de mens op de zesde dag (de laatste 'werkdag' van God) geschapen. Hij ziet zichzelf mede daardoor als de 'kroon op de schepping'. Er is geen levend wezen dat hem tegensprekt. Hij gaat er van uit dat hij het enige scepseel is dat bewust is van zijn verleden en van zijn toekomst. Allereerst kun je je afvragen of de kroon op de schepping niet eerder de sabbat is. Daar eindigt God zijn werkweek mee en die dag noemt hij heilig.

Maar daarnaast kun je kanttekeningen plaatsen bij de verwijzing naar een kroon (trouwens een door mensen bedacht symbool). Zo kun je je afvragen of de mens, juist door zijn inventiviteit en vermogen om dingen te maken, zijn band met de rest van de schepping niet kwijt is geraakt.

Juist door al onze hulpmiddelen zijn we de meest hulpeloze schepsels als die hulpmiddelen wegvallen. Wie van ons zou kunnen overleven zonder winkels waar we eten kunnen kopen? Een andere kanttekening is dat een kroon een losstaand voorwerp is en geen onderdeel uitmaakt van de drager. Ook de mens lijkt zich niet te realiseren dat hij niet losstaat van, maar juist onderdeel is van het grote geheel van Gods schepping. Vanuit dat besef lijkt de stikstofuitspraak van de Raad van State wellicht een levensreddende uitspraak: we moeten nú gaan nadenken over hoe we Nederland leefbaar houden (Misschien heet stikstof niet voor niets stik-stof). Het geheel van de schepping is belangrijker dan onze continue economische groei, omdat we niet zonder de rest van de schepping kunnen.

Zoals een kroon een verantwoordelijkheid geeft aan de drager, zo dragen wij verantwoordelijkheid voor de heilheid van de schepping. Een goede heerser heeft oog voor de belangen van zijn onderdanen: adel verplicht, Noblesse oblige. Bent u een goede heerser?

Bert Wolters, (thema)diaken duurzaamheid Protestantse Gemeente Elst

DUURzSAAMheidstip:

Wees een goede heerser, met oog voor de rest van Gods schepping.

Reacties en meer tips graag naar woltersbw@gmail.com

DIACONIECOLLECTE OKTOBER 2019

De Glind

De Glind is een gewoon, klein, groen dorp in de gemeente Barneveld, waar achter veel voordeuren een professioneel gezinshuis zit. Alle leefgebieden (wonen, onderwijs/werken, vrijetijd en de dorps gemeenschap) dragen hierbij aan de ontwikkeling van een kwetsbare groep kinderen. Kinderen en jongeren kunnen hier wonen en/of werken aan hun toekomst.

Waar jeugd en toekomst telt!

De Rudolphstichting, die aan de wieg stond van het Jeugdorp (dominee Rudolph begon in 1904 met de opvang van kinderen bij boerengezinnen)

zet zich, naast haar landelijke activiteiten, nog steeds in voor de ontwikkeling van het Jeugdorp.

Op dit moment wonen er in De Glind ongeveer 120 uithuisgeplaatste kinderen en jongeren, met name in gezinshuizen. Daarnaast maken nog eens honderd kinderen en jongeren, die niet in het dorp wonen, gebruik van de vele faciliteiten in het Jeugdorp. Lang niet iedereen die in De Glind woont is werkzaam in de zorg. De Glind is dan ook echt een dorp en geen instelling. De combinatie van deskundige ondersteuning en zorg in een (dorps)gemeenschap maakt Jeugdorp De Glind uniek in zijn soort!

**DE TORENHAAN ZEGT ER
HET ZIJNE VAN...**

NA DE ZOMER VAN 2035....?

*Hoop ik toch nog gewoon
op de toren te staan!*

UITGANGSCOLLECTEN OKTOBER

6 oktober: Stichting ALEH Israël Amsterdam

ALEH is een organisatie in Israël die zorg draagt voor kinderen met een ernstige, meervoudige verstandelijke en/of lichamelijke handicap, ongeacht religie of etnische achtergrond. ALEH heeft vier centra in Israël, waar de meeste kinderen intern verblijven. Meer dan 700 kinderen, van baby's tot adolescenten, krijgen medische- en revalidatiezorg in de centra van ALEH.

ALEH is daarmee het grootste zorgnetwerk voor ernstig- en meervoudig gehandicapte kinderen in Israël. In Jeruzalem, Gedera, Bnei Brak en in het revalidatie-zorgdorp in de Negev, is een toegewijd multidisciplinair team van therapeuten, artsen, verpleegkundigen, verzorgers, educatieve medewerkers samen met een groep vrijwilligers continue in de weer om de kinderen te voorzien in al hun medische, fysieke en emotionele behoeften.

13 oktober: Eredienst en kerkmuziek

Elke zondag ligt er een Blickvanger in de kerkhal, bij het binnenkomen van de kerk krijgt u een liturgie uitgereikt. De kerk is op temperatuur en de lampen branden. Een warm welkom voor u als kerkganger. In de liturgie herkent u het woord van God. We vieren samen door zang en orgelspel onze kerkdienst. Muziek is al zo oud als de eredienst zelf. Al in het oude Israël werd gezongen en gemusiceerd in de samenkomsten. En dat gaat tot op de dag van vandaag door. Dankzij bijvoorbeeld een nieuw liedboek. Maar ook dankzij goed opgeleide musici, enthousiaste kerkkoren en gemeenteleden die zich met liturgie bezighouden. De uitgangscollecte is bestemd voor al die activiteiten die dienend zijn aan de eredienst en kerkmuziek.

20 oktober: Liefdevolle plek voor christenen met moslimachtergrond Bangladesh

Christenen die vroeger moslim waren, hebben het niet gemakkelijk in Bangladesh. Ze vinden rust en vrede in het christelijk geloof, maar krijgen ook weerstand van familie, vrienden en gevestigde kerken.

De organisatie Isa-e-Church Bangladesh ondersteunt deze christenen bij het opbouwen en vormen van eigen gemeentes en geloofsvormen: tussen kerk en moskee in. Het Evangelie staat centraal op een manier die past bij de cultuur en tradities van deze christenen. Er worden onder andere Bijbels en schoolmaterialen aangeschaft en dokters en predikanten opgeleid.

27 oktober: Moldavië-project Dorcas

Moldavië is al sinds begin jaren '90 niet meer communistisch. Toch zijn de gevolgen van het communisme nog steeds dagelijks merkbaar. Het gaat slecht met de economie: weinig werk-gelegenheid en veel armoede. Veel mensen zitten in een uitzichtloze situatie. Daarom is bijna een derde van de bevolking weggetrokken naar een ander land, op zoek naar werk. Vooral jongvolwassen trekken weg en laten hun jonge kinderen achter bij de grootouders of andere familieleden, die ook vaak onder de armoedegrens leven.

Geef deze mensen nieuwe hoop! We helpen de gemeenschap om de zorg voor ouderen op zich te nemen, trainen mensen om een hoger inkomen te verdienen in de landbouw en werken aan een stabielere gezinssituatie.

Collectebonnen

Kerkgangers die gebruik willen maken van collectebonnen kunnen deze in de volgende coupures bestellen: Kaarten met 20 bonnen van € 0,50 (€ 10,-) of € 0,75 (€ 15,-) of € 1,- (€ 20,-) of € 2,- (€ 40,-) door storting op bankrekeningnummer NL71 RABO 0373719019 ten name van Collectebonnen Protestantse Gemeente Elst, onder vermelding van adres, aantal en soort. Uw bestelling wordt zo spoedig mogelijk bij u thuis bezorgd. Voor nadere informatie A.M. Brandt, tel. 376384 (na 19.00 uur).

COLUMN

Kleurrijke kinderschare

Afgelopen week bracht ik een kort bezoekje aan een zeer betrokken gemeentelid. Betrokken bij de kerk van vandaag - waarover zo meteen meer – maar ook zeer betrokken bij de historie van onze kerk en de plaats waarop hij is gebouwd. Vanzelfsprekend kwamen we te spreken over 75 jaar Market Garden en over de schade die onze kerk daarbij opliep. Ik weet niet hoe het u vergaat, maar de foto's van de kerkelijke ruïne, die ik al talloze malen heb gezien, maken elke keer weer een enorme indruk op me. En wat moeten onze 'voorvaderen' ontzettend hard hebben gewerkt, maar ook geduld hebben gehad, om de kerk weer zo mooi te maken als hij nu is, eigenlijk nog mooier dan voor de verwoesting. Hij liet mij ook een brief lezen, een brief van 6 juni 1951, ondanks mijn inmiddels gevorderde leeftijd, ruim voor mijn geboorte. Het was een brief van de Hersteld Evangelisch Lutherse gemeente van Amsterdam. Deze betrof de aankoop van de preekstoel van het voormalige kerkgebouw van deze gemeente aan de Kloveniersburgwal, de preekstoel waar we nog steeds elke zondag naar mogen kijken. En wat mij betreft met genoegen. De koopprijs bedroeg 2000 gulden, zo staat in de brief, maar de mooiste passage in de brief was deze: 'Alhoewel ons van deskundige zijde was verzekerd dat de door ons gevraagde prijs (die kennelijk eerst hoger was) zeker niet te hoog was, hebben ouderlingen toch gemeend Uw door oorlogsomstandigheden getroffen gemeente te moeten helpen. Ouderlingen hebben begrepen dat zij ook in dit opzicht een taak hebben tegenover uw gemeente'. Ik weet niet hoe het u vergaat als u dit leest, maar ik kon een emotie van 'postume dankbaarheid' niet onderdrukken. En misschien, zo stelde mijn gesprekspartner voor, is het goed om toch maar eens gehoor te geven aan de in de slotalinea uitgesproken hoop om 'zeker eens in de gelegenheid te zijn om de kansel in uw eigen omgeving te komen bezichtigen'. En mocht u dat leuk vinden om te weten: het Strümpfler-orgel van deze kerk bleek te groot voor onze kerk en werd geplaatst in de Eusebius in Arnhem, maar dat staat ook uitvoerig beschreven in het prachtige boekje

van Carel van Gestel onlangs over onze orgels en hun historie schreef.

Maar nu weer even terug naar het gesprekje. Wat bij mij zeker zo veel vreugde bracht was de volgende uitspraak van mijn gesprekspartner: 'Als ik een keer niet naar de kerk ben geweest, dan wil ik zo snel mogelijk weten wat ik gemist heb. En niet alleen ik, maar ik merk dat bij steeds meer gemeenteleden. Vroeger leken alle diensten op elkaar, maar dat is nu echt niet meer zo'. Vertaald in mijn eigen woorden, hoorde ik eigenlijk zoiets als dit: wie vertelde in het kielzog van Jeroen zijn persoonlijke verhaal, over welke fijnzinnige grap van Dick werd er deze keer uitbundig gelachen, hoe werd een Bijbels verhaal gerelateerd aan ons leven van alledag en de wereld waarin wij leven, welke virtueuze tovenarij, al dan niet zelf gecomponeerd, haalde Dirk uit zijn vingers, en op welk orgel deed hij dat, wat voor muziek klonk er nog meer: zang, fluit, harp, viool, trompet, gitaar, piano, was er alleen maar muziek 'van vroeger' of ook 'van vandaag', was er plaats voor onze kinderen, hebben we gasten en nieuwe gemeenteleden 'echt' welkom geheten, welk gemeentelid blijkt een steuntje in de rug te kunnen gebruiken, hoe voelde de absolute stilte van 300 mensen, en natuurlijk: hoe heeft IJSbrand een schare kleurig geklede kinderen zo enthousiast aan het zingen gekregen? En dan hebben we het alleen nog maar over de zondagmorgen. Want heeft u al kennisgenomen van de veelheid aan activiteiten in het teken van 'Leren en Inspireren'? Ook dat mis je als je niet meedoet.

Op deze manier, zo bedacht ik mij tijdens het zingen van de kinderen, zijn we een oase, een oase van rust, bezinning, vreugde en van medemenselijkheid. Daarin laven we ons, zodat we onze reis door de week heen met hoop en gevoel van verantwoordelijkheid aan kunnen. Want laten we eerlijk zijn: zowel in de 'kleine' als in de 'grote' wereld hebben we die lafenis keihard nodig. Al was het maar omdat 75 jaar vrede geen enkele garantie lijkt te bieden voor een heilzame toekomst.

Peter de Leeuwerk

JEUGD

CRÈCHE

Elke zondagmorgen zijn uw kinderen (0-4 jaar) van harte welkom bij de crèche in De Ruimte. U kunt uw kind voor de dienst (tussen 9.45-10.00 uur) brengen en na de dienst weer ophalen.

KINDERKERK

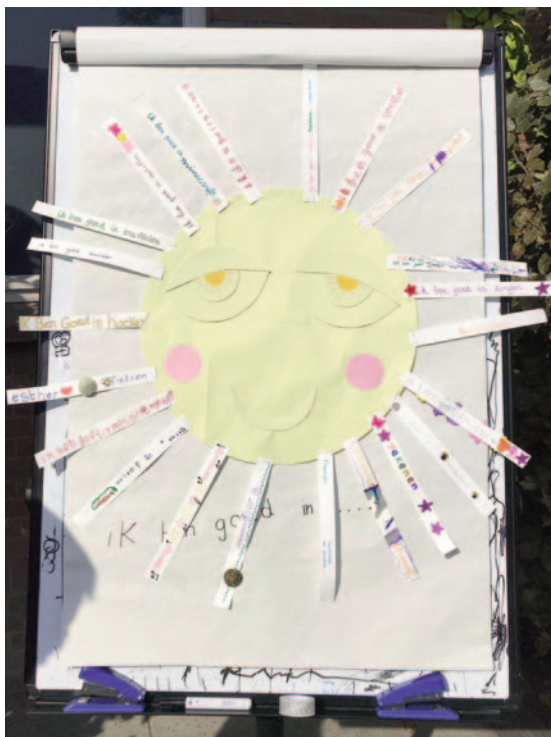
Tijdens de kerkdienst is er kinderkerk voor kinderen van 4 t/m 12 jaar.

We beginnen in de kerk en gaan daarna naar De Ruimte.

De kinderkerk, het seizoen is weer begonnen!

Op 25 augustus hebben jullie kunnen lezen dat we een hele fijn startzondag hebben gehad met de kinderen en veel van onze leiding. Het was gezellig en we hebben een prachtige zon gemaakt waarop al onze talenten staan! Zie hiervoor de foto. Deze zon is ook nog te vinden op de deur van de oudste groep. Het is het waard om even een kijkje te komen nemen.

Dit jaar zijn we gestart met een aantal nieuwe gezichten qua leiding. We hebben afscheid genomen van Els van Maanen (middengroep) en Marianne van Belzen (jongste groep). Zij verhuizen en gaan andere, nieuwe uitdagingen aan. Heel veel geluk!

We zijn heel blij dat we ook weer nieuwe leiding hebben kunnen verwelkomen: Janine van Zeijts en Annelies Brouwer gaan aan de slag in de jongste groep, Suzanne Horck gaat de middengroep versterken. Veel plezier en fijn dat jullie er zijn!

De indeling van de groepen hebben we dit jaar wat aangepast. In de jongste groep zitten de kinderen die in groep 1, 2 of 3 zitten, de middengroep is voor groep 4, 5 en 6 kinderen en in de oudste groep komen de kinderen die in groep 7 en 8 zitten.

Dit jaar zullen we bij de kinderkerk (blijven) sparen voor het goede doel 'Ronald Mc Donald Kinderfonds Nederland'. Door de huizen van dit fonds kunnen zieke kinderen dicht bij hun ouders (en broertjes/zusjes) blijven die in het ziekenhuis moeten zijn. Afgelopen seizoen hebben we al ruim € 600,- bij elkaar verzameld en hopen dat we dit jaar nog een mooi bedrag bij kunnen sparen!

Op zondag 1 september was het een bijzondere dag voor één van ons. Rens, de zoon van Miriam en Danny Knipping, is deze zondag tijdens een fijne dienst gedoopt, in het bijzijn van zijn grote broers Jasper en Steven, en Tim in herinnering. Van harte met deze mooie gebeurtenis!

Afgelopen zondagen hebben we flink geoeffend in de kinderkerk met het lied 'maak een vrolijk geluid voor de Heer'.

Op 6 oktober zullen we in de kerkdienst dit lied aan jullie laten horen, onder begeleiding van prachtige muziekinstrumenten! Jullie zijn er dan toch ook bij? Tot dan!

Namens de kinderkerk, Frederiek Hiemstra

Basiscatechese gestart

De basiscatechese is inmiddels gestart. Maar je kunt er nog bij. Als je als kind gedoopt bent, ben je lid van de kerk. Je hebt daar het meeste profijt van als je ook weet wat er in de kerk gebeurt en waar het over gaat. Dat leer je in de kinderkerk. En zeker ook in de basiscatechese. Alle kinderen in de groepen 7 en 8 van de basisschool zijn van harte welkom, ook als ze geen lid zijn van de Protestantse gemeente Elst. Dus als er vriendjes en vriendinnetjes mee willen komen, dan zijn ook die welkom. We zien elkaar elke maandag om 18.45-19.30 uur. Een kwartier ervoor en een kwartier erna is er gelegenheid om met elkaar te spelen in de speelzaal van The Meeting.

Namens de leiding, ds. Dick Snijders

The Meeting is dé plek voor jongeren vanaf 12 jaar. Het is een plek om elkaar te ontmoeten op een ontspannen manier, maar ook om goede gesprekken te voeren en met zingeving bezig te zijn. In The Meeting is iedereen welkom, het is er altijd gezellig en je mag zijn wie je bent! Wil jij je aanmelden bij The Meeting? Vraag het inschrijfformulier op via jjw@jeugdwerkelst.nl

Terugkijkend op de start van het nieuwe seizoen 2019-2020

Meetkringen:

Na het zeilkamp zijn we op woensdagavond weer gestart met de inloop. De motivatie na het zeilkamp zit er goed in.

In overleg met de tieners gaan we dit jaar verder met één groep. De tieners vinden het erg gezellig met elkaar. We kunnen dan soms groepjes op leeftijd uit elkaar halen om eens door te praten. De Meetkring is elke woensdag van 19.00 uur tot 20.00 uur.

Activiteiten:

Als start van het nieuwe seizoen zijn we weer op zeilkamp geweest. De staffers zijn al maanden van tevoren met de voorbereidingen begonnen. De brieven gingen de deur uit, nieuwe Meeting truien waren besteld en de spullen werden bij elkaar gepakt. Vrijdag 6 september was het eindelijk zover, een groep van zo'n 25 tieners stond te popelen om te vertrekken. De bus kwam voorrijden en alle kamplieden werden ingezet. Voor mij was het de eerste kennismaking en ik kon er erg om lachen. Eenmaal op 'de Morra' aangekomen in het pittoreske Hemelum werden de spullen uitgeladen. Het eerste spel zette gelijk de toon. Witte T-shirts werden aangetrokken en je mocht elkaar met verf bekladden. Er werd veel gelachen en lol gemaakt. De zaterdag stond vooral in het teken van zeilen. We zetten koers naar Heeg. Daar hebben we geluncht en toen de terugweg ingezet. 's Avonds werd er een spel gespeeld. Het bleef nog lang onrustig op 'de Morra'.

Zondagochtend was het weer vroeg dag. Het 12+ programma stond op het programma. Nu kwam er een serieus thema aan bod 'leven en dood'. De tieners hebben nagedacht over stellingen als 'Ik lucht mijn hart bij... (God?)', 'Ik verlang naar de hemel', 'Zo laat ik zien dat ik mijn waarden ook doe'. Op zondag hebben de tieners nog een wedstrijd gehouden met zeilboten op het water. Daarna werd in de bus de terugweg ingezet. Moe maar voldaan kwamen de tieners weer aan in Elst.

Wat gebeurt er in september en oktober?

Meetkringen:

Elke woensdag Meetkring van 19.00 tot 20.00 uur.

Op 9 oktober komt Marijke Arends wat vertellen op de Meetkring over jonge mantelzorgers. Ook tieners zorgen soms voor een broertje, zusje of hun ouders. Hier zijn ze zich niet altijd bewust van en ze verdienen soms een beetje extra aandacht. Er worden bijeenkomsten georganiseerd om de jonge mantelzorgers met elkaar en professionals in contact te brengen.

Activiteiten:

Zaterdag 5 oktober staat er een zeilkampreünie op de planning. We halen verhalen op, bekijken de foto's en maken er één gezellige avond van. Staffers en schippers zijn ook van harte uitgenodigd. Gods zegen,

Frans Brandenburg

Voor het meest actuele programma, en het programma voor de komende maanden kun je kijken op de website www.pg-elst.nl/jeugd

CONTACTPERSONEN VOOR THE MEETING

Frans Brandenburg Jeugd- en Jongerenwerker
jjw@jeugdwerkst.nl

Eva Buurman voorzitter Meetingcommissie
Internet: www.jeugdwerkpgelst.nl

DIVERSEN

Openingstijden Tempel|Kerkmuseum Elst

Het Tempel|Kerk Museum is elke eerste zaterdag van de maand geopend van 13.30 – 16.30 uur.

Om 14.30 uur is er een rondleiding (kosten € 3,- per persoon).

Andere afspraken via de kosten.

Eind september 2019 is het 75 jaar geleden dat de Grote Kerk een zware tol betaalde voor de vrijheid van Nederland. Dit is het tweede deel van het verhaal.

Wat ging eraan vooraf? De toren en de kerk waren in de nacht van 30 september 1944 na vele beschietingen totaal uitgebrand. Ook van andere gebouwen in het dorpscentrum was niet veel meer over. Elst was in handen van de geallieerden, maar in de Over-Betuwe was de oorlog nog niet voorbij.

1944-2019

**Voor de Vrijheid van Nederland:
de zware tol die Elst betaalde**

Evacuatie van de burgerbevolking

De Duitsers beukten begin oktober op de Britse verdediging en wilden Elst heroveren. Op 7 oktober viel het doek en werd de Rijnbrug bij Arnhem door de geallieerden vernietigd. De Duitsers besloten hun offensief te staken. De strijd om Elst was voorbij. Het bleef in 'Britse handen', maar het bruggenhoofd Over-Betuwe zou tot april 1945 frontgebied blijven.

Het houden van kerkdiensten in de uitgebrande kerk was natuurlijk onmogelijk. Ds. Plooi week voor zijn preken uit naar een boerderij en naar de woning van een ouderling.

In het najaar begon de evacuatie van de Betuwse burgerbevolking, die ofwel nog in hun eigen dorp verbleven ofwel ontheemd waren. Met name vrouwen en kinderen moesten op last van de geallieerden worden geëvacueerd naar het gebied ten zuiden van de Waal. Een enkeling ging vooraf nog even kijken in het dorp: *'Och wat treurig toen we Elst binnenreden, je kon het niet zoo gauw in je opnemen, van die het huis verwoest, van die weg en dat weer uitgebrand. Niet te zeggen hoe treurig van onze kerk een stuk van den toren af, geheel uitgebrand. Akelig en nog eens akelig.'*

Later volgde ook een deel van de mannen; een beperkt aantal kon in de Over-Betuwe blijven. Het merendeel van de Elstenaren kwam in Noord-Brabant en België terecht.

Midden door de Over-Betuwe liep de frontlijn. De Duitsers vreesden dat de geallieerden vroeg of laat wéér een poging zouden doen om bij Arnhem de Rijn over te steken en dan door te stoten naar het Ruhrgebied of Noord-Duitsland. Een inundatieplan werd uit de kast gehaald en uitgevoerd. Nauwelijks hadden de laatste vrouwen en kinderen in geallieerde vrachtwagens de Over-Betuwe verlaten of de Duitsers bleven in de nacht van 2 op 3 december de Rijndijk bij Elden op. Laaggelegen gronden liepen onder water, tot ver naar het westen. Er stond een laag water op Grote Molenstraat.

De eerste maanden van 1945 bleef de situatie in de Over-Betuwe precair, ook al door het wassende water in februari. Duitsers zaten nog aan de oostelijke kant; de geallieerden westelijk. Na korte strijd, was begin april 1945 zo goed als de gehele Over-Betuwe in geallieerde handen. Het was echter nog niet veilig en op last van het militair gezag was het verboden zich in of naar Elst te begeven.

Ploeteren om er weer iets van te maken

Herinneringen van Wijmans van de vierde mei 1945: *'Wij waren met weinigen in het dorp. Een groepje politiemannen, twee spoormannen met de zoon van één hunner. De streek maakte een beklemmende indruk. Er was een volstrekte stilte,*

er was geen beweging, behalve nu en dan een magere kat, die voor onze voeten weg vluchtte. De huizen stonden daar uitgebrand, vernield of beschadigd, als met holle ogen de straat in starend.'

De situatie in Elst was, dat van een totaal van 1.987 vooroorlogse woningen er 561 (totaal) vernield waren.

'De kerk was totaal uitgebrand, alleen de door granaten toegetakelde muren stonden nog overeind. Het silhouet van de toren, die uit zoveel wonden bloed had, tekende zich somber af tegen de grijze lucht van de Meiavond.'

Na de capitulatie op 5 mei 1945, keerden in mei en juni Elstenaars in groepjes terug. Men trof een 'erge rommel', veel was stuk en 'vreeselijk smeurig'. De Over-Betuwe werd beschreven als woestijn, zonder waterleiding, gas of elektriciteit. Puinruimen, schoonmaken en opnieuw beginnen was het motto. Ook werden plannen gemaakt om de kerk te restaureren. In oktober 1945 nam de Nederlands Hervormde gemeente een noodkerk in gebruik, die ter beschikking was gesteld door de Zwitserse Reformierte Kirche. De kerkdiensten konden weer in het centrum van het dorp gehouden worden.

Oudheidkundige opgravingen: de ontdekking van de tempels

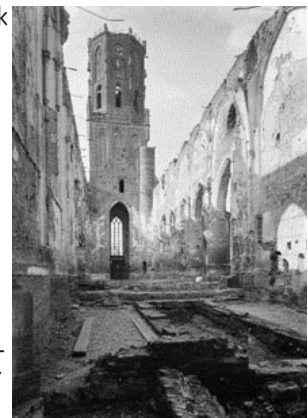
Voordat de restauratie van de kerk kon gaan beginnen, vroeg de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek aan predikant en kerkvoogden van de gemeente toestemming voor het doen van oudheidkundige opgravingen.

Men hoopte overblijfselen van Middeleeuwse kerken te vinden onder dit door oorlogshande-

lingen vernielde gebouw. Ook op andere plaatsen in Nederland waar kerken waren verwoest, werden dergelijke opgravingen uitgevoerd. Men ging voortvarend te werk. Al in 1947 kwamen resultaten naar buiten. De vondsten in Elst werden verrassend en historisch genoemd. Niet alleen middeleeuwse kerkmuren waren tevoorschijn gekomen, ook zware funderingen die 'niets minder dan' overblijfselen waren van een Romeins bouwwerk. Dit bouwwerk bleek bij nadere studie een Gallo-Romeinse tempel te zijn. Of liever gezegd: er werden restanten van twee Romeinse tempels aangetroffen.

Toen eenmaal duidelijk was welk bijzonder erfgoed zich onder de kerk bevond, paste architect Pothoven zijn herbouwplannen aan.

De overblijfselen van de Romeinse tempels moesten zichtbaar blijven voor 'het nageslacht'. Daartoe 'kocht' hij in 1948 een hoeveelheden (tweedehands) spoorrails en liet die in de vloer van de kerk aanbrengen.

De kerk werd na de grondige restauratie in 1952 weer in gebruik genomen. Het resultaat mocht er zijn. En Elst was het eerste ondergrondse museum van Nederland rijker.

In het Tempel | Kerk Museum is tot en met 13 oktober in de weekenden de expositie 'Voor de Vrijheid: de zware tol die Elst betaalde' te bekijken. Op de Nationale Archeologiedagen, 12 en 13 oktober zijn speciale rondleidingen. Daarvoor moet u zich aanmelden (zie website of <https://www.facebook.com/tempelkerkmuseum>).

Maarten van den Berg

Orgelconcert door jong talent Jan Pieter Lanooy

Op zondag 6 oktober neemt de jonge, maar zeer getalenteerde en veelgevraagde organist Jan Pieter Lanooy (1993) uit Amsterdam plaats op onze orgelbanken. Bij het samenstellen van zijn programma heeft hij zich laten inspireren door klankvariaties van onze beide orgels. Zo speelt hij op het Walker-koororgel delen uit de Plymouth Suite van de 20e-eeuwse Britse componist Percy Whitlock en loopt hij op het Grote Van Leeuwen-orgel door 400 jaar orgelgeschiedenis. Hij speelt niet alleen twee Franse stukken, van onder meer Frank Martin, maar hij laat ook muziek horen van J.P. Sweelinck en J.S. Bach. Van de laatste laat hij een van de mooiste stukken die ooit voor orgel zijn geschreven horen: de Passacaglia in c-moll (BWV). Ga er maar vanuit dat de overweldigende melodie, die het hele stuk door de horen is, u de rest van de dag als een aangename oormurm zal blijven vergezellen. Het concert begint zoals gebruikelijk om 12.00 uur. De toegang is vrij, maar na afloop houden we een collecte.
Namens de Orgelstichting, Peter de Leeuwkerk.

Schrijf marathon Amnesty International zondag 8 december

Dit jaar schrijven we voor de vijfde keer in de Ruimte mee met de wereldwijde schrijfmarathon van Amnesty International. Vorig jaar schreven we samen 835 brieven en dat helpt. Zo schreven we voor Gulzar Duishenova uit Kirgizië wat resulteerde in het goede nieuws voor mensen met een handicap in Kirgizië: Het parlement van Kirgizië heeft de eerste stap gezet richting de ratificatie van de Verenigde Naties-conventie inzake rechten van personen met een handicap.

Dit jaar vraagt Amnesty mensen in de hele wereld om brieven te schrijven met speciale aandacht voor kinderen en jongeren. Hier doen wij natuurlijk aan mee. We doen dit om hen te ondersteunen, kracht te geven en het mogelijk te maken om te blijven durven waar volwassenen tekortschieten.

Een lawine aan brieven maakt indruk en dwingt wetshandhavers om mensen eerlijker te behandelen. Want niemand wil bekendstaan als onderdrukker, folteraar of tiran.

Zondag 8 december gaan we schrijven tussen 11.30 en 15.00 uur in De Ruimte. Zet het vast in je agenda. In de volgende Onderweg volgt meer informatie.

Romanie v.d. Kaa, Anja Bos & Hanne Aikema

Het Sint Maartenskerkkoor Wat is er aan de hand?

Nadat eerder de kerkenraad, de predikanten, de organisten en de donateurs zijn geïnformeerd, wordt het hoog tijd ook de lezers van 'Onderweg' op de hoogte te stellen van het feit dat wij als bestuur van het SMKK, in goed overleg met de leden, hebben besloten ons koor per 23 maart 2020 op te heffen.

Er waren een aantal redenen die tot ons besluit hebben geleid:

- de hoge gemiddelde leeftijd
- de matige/onvoldoende bezetting van de stemgroepen sopranen, tenoren en bassen
- kwantitatieve (terugloop in ledental/geen aanwas) en kwalitatieve achteruitgang

Bovengenoemde redenen noopten ons ertoe na te denken over het toekomstperspectief. Wat we willen voorkomen is doorgaan tot we echt niet meer verder kunnen. Een gedwongen stop, een troosteloos einde van ons koorbestaan is iets wat we willen voorkomen. We willen stoppen met opgeheven hoofd. We hebben met veel genoegen meegewerkt aan tal van kerkdiensten en zullen als SMKK, zoals afgesproken, nog meewerken aan de kerkdiensten in september, november en december 2019.

Per 01-01-2020 zullen we ons dan wekelijks alleen nog voorbereiden op een te organiseren afscheidsconcert, op 21 maart 2020.

Overigens:

We hopen dat er gemeenteleden zijn die er zin in hebben om per januari 2020 op projectbasis aan de voorbereiding en uitvoering van dat

afscheidconcert mee te doen. Belangstellenden kunnen contact opnemen met ondergetekende. Met vriendelijke groet,

M. van Wier, voorzitter, m.vanwier@kpnplanet.nl

INGEKOMEN

Actie 'Zingen zonder stem' groot succes

Zondag 22 september heeft Isaura succesvol actiegevoerd om geld op te halen voor de ALS foundation. Met de verkoop van zelfgebakken koekjes en strijkkralen in de vorm van een muzieknoot heeft zij € 134,20 opgehaald. Via deze weg wil Isaura iedereen die heeft bijgedragen, ook via donaties op haar actie pagina, heel hartelijk danken.

Annemieke en John Patrick van der Kaa

Expositie Grote Kerk Elst (Gld)
21 augustus – 27 november 2019
Maarten Langelaar
“Het Waterrijk” – schilderijen

Zaterdag 7 september, 5 oktober, 2 november
van 13.30 – 16.30 uur en zaterdag 14
september (Open Monumentendag) van 13.30
– 16.30 uur is de kerk geopend om de
expositie te bezoeken.

Van harte welkom!

www.pg-elst.nl

Protestantse Gemeente
Elst

ADRESSEN

PROTESTANTSE GEMEENTE ELST

Informatie over de kerkelijke organisatie is te vinden op www.pg-elst.nl

De Protestantse Gemeente Elst heeft geen wijk-indeling. U mag zelf een keuze maken op welke van de beide predikanten u een beroep wilt doen.

PREDIKANTEN

Ds. Jeroen Jeroense
Ram 30, 6662 CM Elst
tel.: 06-50237946
jeroen-jeroense@pg-elst.nl

Ds. Dick Snijders
Brahmsstraat 61, 6661 BD Elst
tel.: 06-19920341
dick-snijders@pg-elst.nl

KOSTER

Jetty Gaasbeek-Jongsmā
Schravenweijde 61, 6662 EC Elst
tel. 06-20902721, bellen: ma-vr 9-10 uur
koster@pg-elst.nl

ORGANISTEN

Jaap Jansma, tel. 06-20772726
j.jansma65@upcmail.nl
Dirk Luijmes, tel. 024-3792558
dirkluijmes@hotmail.com
IJsbrand ter Haar, tel. 026-4465287
ijaterhaar@hotmail.com

DE RUIMTE

St. Maartenstraat 32b, 6661 DA Elst
tel. 371357

Facilitair coördinator

John Patrick van der Kaa, tel. 06-22892782
deruimte@pg-elst.nl

Kerkelijk bureau en ledenadministratie

Finy Verhoeff-Bosman, tel. 371357
info@pg-elst.nl
Het kerkelijk bureau is open van
dinsdag-vrijdag van 9.00-12.00 uur.
St. Maartenstraat 32b, 6661 DA Elst

Archief

Ankie Vels-Nanere
archieff@pg-elst.nl

KERKENRAAD

Voorzitter: Peter de Leeuw, tel. 351107
pdeleeuw@gmail.com
Scriba: Jaco Schoenmaker, tel. 06-22969291
kerkenraad@pg-elst.nl

COLLEGE VAN KERKRENTMEESTERS

Voorzitter: Ate Lindeboom, tel. 376978
Secretaris: Daniëlle Verhoeven
Penn.meester: Roland Eenhoorn
Algemene bankrekening NL 16 RABO 0373718942
Bankrekening bijdragen NL 82 RABO 0373718918
kerkrentmeesters@pg-elst.nl

COLLEGE VAN DIAKENEN

Voorzitter: Berthe de Jong, tel. 840679
Secretaris: Anneke van Nes
Penn.meester: Gert Jan Geertjes, tel. 375336
NL 95 RABO 0373737017, diaconie@pg-elst.nl

COLLEGE VAN PREDIKANTEN EN OUDERLINGEN

Voorzitter: Jan Luiten, tel. 0481-464751
cpo@pg-elst.nl

PROTESTANTSE VRIJWILLIGERS DIENST

Contact: Corrie Brüning-Kuyvenhoven
tel. 06 53365094, cbruning@upcmail.nl

JEUGDWERK

Op www.jeugdwerkpgelst.nl vind je meer info.

Jeugdraad

Contact: Bas Kampen, tel. 06-25560030
Sjors Wagemakers, tel. 06-50935994
jeugdraad@jeugdwerkpgelst.nl

Jeugd-en Jongerenwerker

Frans Brandenburg, jjw@jeugdwerkpgelst.nl

Vertrouwenspersonen jeugd

Leny Janssen, tel. 06-23633768
Lenyjanssenvisser@gmail.com
Frank den Daas: tel. 06- 51233592
frank.dendaas@wxs.nl

Crèche (0-4 jaar)

Contact: Gerdien van Prooijen, tel. 06-27275188
creche@jeugdwerkpgelst.nl

Kinderkerk (4-12 jaar)

Contact: Frederiek Hiemstra
kinderkerk@jeugdwerkpgelst.nl

The Meeting (12 jaar en ouder)

Contact: Eva Buurman,
meeting@jeugdwerkpgelst.nl

ZWO GROEP

Contact: Carla Otter, carla@villalutra.nl

VERVOER NAAR DE KERK

Contact: Gerry Vrijenhoef,
tel. 06-49057140, gvrijenhoef@gmail.com

KERKTELEFOON

Contact: Arie Kattouw, tel. 356501
ariekattouw@kpnmail.nl

WERK GROEP KERKELIJKE GOEDEREN

Contact: Arie Kattouw, tel. 356501
ariekattouw@kpnmail.nl

BLOEMENGROET

Jetty Gaasbeek, tel. 377061, jewi@planet.nl
Reiny van Nistelrooij, tel. 374237
rvannistelrooij@hotmail.com

BLOEMENGROEP

Contact: Femke Smelt, tel. 375610
femkesmelt@gmail.com

ST. MAARTENSKERKKOOR

Contact: Marien van Wier
st.maartenskerkkoor@gmail.com

KINDERKOOR WHAT'S UP

Contact: Maarten Biesheuvel
maarten.biesheuvel@wetsus.nl

PROJECTKOOR G-NOOT

Contact: IJsbrand ter Haar
tel. 06-48406536, ijaterhaar@hotmail.com

ORGELSTICHTING ELST

Contact: Peter de Leeuw, tel. 351107

TEMPEL | KERK MUSEUM ELST

Contact: Karin Besjes-de Bock
kerkmuseum@pg-elst.nl

VERTROUWENSPERSONEN Nijmegen (PKN)

Dhr. A. Pen, tel. 024-6420895
a.pen.wijchen@hetnet.nl
Mevr. D. Burki-Wierenga, tel. 024-6452333
c.burki@vkjprive.nl

COLOFON

Onderweg is het informatiebulletin van de Protestantse Gemeente Elst en informeert gemeentelieden over zaken in en rond het kerkenwerk.

Onderweg verschijnt maandelijks. In de maanden juli/augustus en december/januari worden de nummers gecombineerd.

Oplage 1050 stuks

Druk Drukkerij Herberts, Elst

Inzenden kopij

Verzend kopij per e-mail naar:
onderweg@pg-elst.nl

Vraag indien gewenst een leesbevestiging.

De redactie behoudt zich het recht voor om stukken in te korten of uit te stellen van plaatsing.

Voor informatie kunt u bellen met Dirkje Lindeboom, tel. 376978

Eventueel kunt u uw kopij inleveren op het kerkelijk bureau.

Deadline

De deadline voor kopij van het novembernummer is: **zondag 20 oktober** vóór 18.00 uur.

(onderweg@pg-elst.nl)

Aantal woorden:

De redactie streeft naar een maximale artikel-lengte van één pagina (exclusief beelden)

Kwart kolom: 90 – 100 woorden

Halve kolom: 180 - 200 woorden

Hele kolom: 370 - 400 woorden

Hele pagina: 750 – 800 woorden

Beelden bij uw kopij worden zeer op prijs gesteld. Wilt u foto's in een aparte mail sturen,

dat komt de beeldkwaliteit ten goede. Grootte minimaal 300-500 KB, maximaal 1 MB. Stuur

ze met ondertitel naar onderweg@pg-elst.nl

Grootte minimaal 300-500 KB, maximaal 1 MB.

Redactie

Het redactieteam bestaat uit:

Ina Schoenmaker, samenstelling en lay-out (06-20670164)

Dirkje Lindeboom, samenstelling, lay-out en tekstredactie (376978)

Kees van Nes, algemene zaken